

Excursie naar de slikken van De Heen, 21 september 2019

Door Rob Jansen

Op een zonnige maar nog koude zaterdagochtend in september verzamelen zich een aantal vogelliefhebbers bij de westelijke slikken van De Heen. Allen verkeren in volle verwachting van wat hun die dag op ornithologisch gebied brengen zal. Het gezelschap is nog niet uit de auto's gestapt of men tuurt al verwachtingsvol om zich 'heen'. De namen van de eerste soorten worden al aan het papier toevertrouwd. Onwennig worden hier en daar wat gesprekjes gevoerd. Enkelen kennen elkaar, anderen zijn 'nieuw'. Ze hebben echter één ding gemeen; ze komen allemaal om van de natuur te genieten en zoveel mogelijk vogels voor de lens te krijgen. Nog wat rillerig van het vroege opstaan en de ochtendkou begeven ze zich op weg naar de noordelijkste landpunt aan het Schelde-Rijnkanaal daar waar het uitmondt in de Krammer. We worden getraakteerd op een grote variëteit aan vogels; zwanen, reigers in allerlei kleuren veel soorten eenden en wat dies meer zij. Een goudhaan laat zich horen en de ijsvogel komt even uit het riet tevoorschijn om met zijn staalblauwe verentooi te pronken.

Een eindje terug kunnen we ons toegang tot het gebied verschaffen en legt W. uit hoe het beheer in zijn werk gaat. De vegetatie dient uiteraard onderhouden te worden om allerlei zeldzame plantensoorten een kans te geven er zich permanent te vestigen. Omdat de Konikpaarden iets te selectief grazen zullen ze vervangen worden door wisenten die ook zeker door alleen al hun enorme voorkomen indruk zullen maken.

Als ons oog valt op de talloze windmolens vertelt W. dat er op dit moment wordt geëxperimenteerd met apparatuur die vogels die in de buurt komen detecteert en dan de molens stil zet binnen enkele seconden. Dat mogen we toch wel een 'gewiekt' systeem noemen.

Een blik in Wikipedia leert ons dat het gebied sinds het begin van de 17^e eeuw als landbouwgebied in gebruik is geweest. Uit die tijd stamt ook het dorp De Heen dat nu oostelijk van het Schelde-Rijnkanaal ligt. Het woord heen is een andere naam voor zeebies, een plant die hier toentertijd alom groeide. Na de aanleg van de Deltawerken en daarmee ook de Oesterdam en de Markizaatskade ontstaat er een gebied dat langzaam verzoet omdat de getijdewerking verdwijnt. De begroeiing is dus nu zo'n 35 jaar oud. Er lopen kreken doorheen met vruchtbare oevers en daar waar boomgroei de kans heeft gekregen is er al een heus bos ontstaan. W. Legt uit dat aan de hand van de jaarlijkse vogelinventarisaties de veranderingen in het gebied zijn te duiden en andersom.

Genietend van de stijgende temperaturen begeven we ons naar de Oesterdam waar ons een mooi uitzicht wacht op het gebied. Onderweg genieten we van de vlasleeuwenbekjes en enkele gele Luzernevlinders; geel is toch wel de kleur van de nazomer. T. merkt op, als ze weer een vogel 'gemist' heeft, dat plantjes toch veel handiger zijn, 'die blijven tenminste zitten' is haar commentaar. Op de nieuwe plek langs de N257 is wederom van alles te zien en te horen. Ik noem de gekraagde roodstaart, boomvalk, putter, allerlei eenden, torenvalk, buizerd. In de verte is het nest van de zeearend te zien die dit jaar een andere plek koos om te broeden. Helaas is de bewoner gevlogen. P. die wat is achtergebleven mist dus niks. Na uitleg van W. over zenderen en de herkomst van onze Nederlandse zeearenden gebeurt waar we allemaal op wachten; in de verte gaan de vogels massaal op de wieken, de windmolens staken de productie van hun groene stroom en *Haliaeetus albicilla* vertoont zich aan het firmament. Met zijn majestueuze vleugelspanwijdte van 2,5 meter laat hij zich een minuutlang zien. Onze dag is volmaakt.

Met de wetenschap dat een zeearend pas na 5 jaar een mooie witte staart ontwikkelt en onder het genot van koffie en lunch praten we nog wat na en begeven ons voldaan huiswaarts. Domweg gelukkig na een bezoek aan de slikken van De Heen!

Rob Janssen